

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autorka práce: Karolína Heckel

Název práce: Sportování dospívajících jakožto manifestace kulturního kapitálu

Vazba práce na okruhy SZZ

- SZZ Sociologie, číslo okruhu: 11
- SZZ Metodologie, číslo okruhu: 2
- SZZ specializace Studia současných společností: předmět Sociální stratifikace a nerovnosti, témata stratifikace na základě kapitálů dle Bourdieuho, přístupy k sociální stratifikaci, kulturalistické přístupy

Vedoucí práce: Mgr. Maksym Kolomoiets

Oponent: Doc. Milan Tuček, CSc

Navržené hodnocení: D

.....

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepte podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry?

Cíl práce je trochu zmatečně formulován na str.18: „objasnit poznatky z jiných zemí (které, z kterých zemí a proč?) a zároveň vytvořit aktuální výzkum, který mapuje sportování adolescentů (nejde přitom o reprezentativní výzkum)dále chci sportování porovnat s kulturním kapitálem (asi najít příčinnou souvislost ?) ...nalézt sporty, které jsou typické pro různé míry kulturního kapitálu“ Na tento přehled cílů navazuje výzkumný problém : a tím je stratifikace? ve sportu?, což není více rozvedeno. Hlavní otázka: „souvisí míra kulturního kapitálu se sportováním“ (očekával bych, že kulturní kapitál ovlivňuje míru sportování), a další výzkumné otázky např. na kolik procent vysvětluje kulturní kapitál rozdíly? ve sportu?? (str. 19). Celé je to završeno 6 hypotézami, kdy si myslím, že H1 „S rostoucí frekvencí sportování roste průměrný? kulturní kapitál“ by měla být znít opačně a navíc se ve stejném znění objevuje jako H5 (str.19 a 20). Mezi hypotézami chybí jakákoliv hypotéza spojená s konkrétními sporty, naopak se objevuje hypotéza spojená s ekonomickým kapitálem (o kterém není zmínka mezi výzkumnými otázkami). Myslím si, že by zde měla být jednoznačná propojenost cíle (cílů), výzkumných otázek a hypotéz navíc provázaná na koncept, který by odpovídal názvu práce – manifestace kulturního kapitálu ve sportování. Je pravda, že analýza dat směřuje k testování hypotéz (a zahrnuje řadu dalších výsledků), takže v závěrečném shrnutí autorka na většinu otázek i hypotéz dává empiricky podloženou odpověď.

2. Je práce vhodně strukturována? Navazují jednotlivé části textu plynule na sebe, je text věcný a logicky konzistentní?

Práce má standardní strukturu, je trochu napsaná jako příběh vzniku celého textu. Ten je napsán hodně úsporně.

3. Je z práce patrná vazba tématu na zvolené okruhy SZZ ze sociologie, specializace a metodologie? Jsou pasáže týkající se zvolených okruhů harmonicky včleněné do celku bakalářské práce?

Vazba na zvolené okruhy (sociální stratifikace, kapitály podle Bourdieua, dotazníkové šetření) je zřetelnou kostrou celého výkladu jak v teoretické části, tak v metodologii. Problém harmonického včlenění je naznačen v dalším bodě.

4. Dokládají pasáže práce, ve kterých je rozvíjena vazba práce na státnicové okruhy, dostatečně hlubokou znalost studovaného tématu, problému či jevu na jeho teoretické nebo metodologické rovině? Je znalost zvoleného státnicového okruhu vhodně reflektována v analýze a při formulování závěru práce?"

Myslím, že část věnovaná stratifikaci a pohledu na nerovnosti pomocí kapitálů je jen souhrnem výpisků z četby několika málo základních titulů (Bourdieu, Šanderová, Šubrt – není uveden v seznamu literatury). Podobně i část věnovaná sportu by mohla vycházet i z dalších zdrojů, než jsou uvedení autoři. Mám za to, že právě ve formulaci výzkumných otázek a hypotéz není dostatečně zvážena vliv stratifikaci a kapitálů na sportovní aktivity, což se podle nejvíce odráží v záměně příčiny a důsledku. Ani celkové závěry „manifestaci kulturního kapitálu ve sportu“ dostatečně nezdůrazňují a nezobecňují.

5. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Vzhledem k tématu mi připadá literatura dosti skromná. Již jsem zmínil chybějící odkaz. V literatuře je sice uveden výzkum Prokopa a dalších „Rozdělení svobodou“, kde autoři důsledně využívají kapitály dle Bourdieua (a také je operacionalizují pro potřebu měření). Tato z mého pohledu zásadní (i metodologicky) práce není autorkou při její konstrukci kulturního (i ekonomického) kapitálu diskutována.

6. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka provedla vlastní dostatečně rozsáhlé šetření. Chápu sice problémy spojené s ochotou škol se šetření zúčastnit, přeci jen si myslím, že měla být zachována proporcionalita mezi typy středních škol. Takto ve vyšetřeném vzorku výrazně převažují gymnázia a tím je zpochybněna možnost využití výsledků ke zmapování sportování středoškoláků jako celku.

Mám určitou pochybnost o měření kulturního kapitálu pomocí aktivit volného času a jejich sumace. Dá se sice vysvětlit, že jde o část kapitálu nazývanou „ztělesněný kapitál“ (str.12), ale proč není nějak měřen kulturní kapitál rodiny (když ekonomický kapitál je měřen za domácnost). Kromě obsahu mám i problém s jednotnou škálou, která se uplatňuje na všechny uvedené činnosti (nemyslím si, že se čtení dá porovnávat stejnou škálou jako návštěvy

divadel). Nevím také, zda v době internetu jde o sledování divadelních představení nebo o návštěvu divadla ve smyslu „kulturní kompetence“. Protože jde o klíčové proměnné a klíčový index, tak si myslím, že by měl být jasně obhájen. Kulturní kapitál je ještě doplněn průměrem známek ze tří předmětů (o němž se tvrdí na straně 33, že má nízkou reliabilitu (proč?). O celkovém indexu se na str. 34 tvrdí, že je nad průměrem 2,5 (proč by to měl být průměr?) a že tudíž zkoumaný soubor má podprůměrný kulturní kapitál. (Spíš by měl mít nadprůměrný kapitál vzhledem k pomyslnému celku středoškoláků díky zastoupení gymnazistů.)

Problém vidím i v měření ekonomického kapitálu pomocí tří nesouřadných otázek (viz. dotazník). Sice z názvu práce jde především o kulturní kapitál, ale v hypotézách a hlavně v analýzách jde vesměs o porovnání vlivu obou kapitálů. (V teoretické části není ekonomický kapitál vlastně diskutován). Autorka se rozhodla, že nebude ekonomický kapitál zjišťovat otázkou na příjem domácnosti (bývá prý nezodpovězena a když ano, tak nevalidně). Když ne příjem, nabízí se řada dalších možností (hodnota auta, kvalita bydlení, kapesné, odhad vlastních výdajů za měsíc...a třeba profese rodičů. (Myslím, že vzdělání rodičů by se mělo také zjišťovat jako parametr kulturního kapitálu domácnosti). Jde i o to, že některé sporty jsou opravdu finančně náročné a změřený ekonomický kapitál to jen velice obtížně reflektuje.

K metodám analýz nemám větších výhrad. Sice některé kroky jsou mírně nejasné např. proč v tabulce 1 nejsou procenta, proč nejsou uvedeny frekvence volnočasových aktivit, proč byly zvoleny některé dichotomizace, proč binární regrese na frekvenci sportování, proč lineární regrese na počty sportů, ale budiž. Autorka prokazuje, že statistické zpracování dat jí není cizí. Trochu nerozumím volbě os u grafu 7 na str. 49, myslím, že by osy měly být kulturní a ekonomický kapitál.

Nemyslím, že je dobré řešení interpretaci výsledků testování hypotéz neprovést ihned a přesunout ji v mírně rozvolněné podobě do závěrů.

7. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěla?

Argumenty vycházejí z provedené statistické analýzy dat, která byla dostatečně představena v textu a doplněna ještě v příloze.

8. Jsou v práci autora/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

9. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát je v pořádku. Jazyk je hodně úsporný, někdy je vyjádření hodně zkratkovité. V analytické části je někdy obtížné pochopit určitá sdělení vzhledem ke zhuštěné podobě textu (reliabilita známek, medián věku (str.34), střední korelace (str. 37), signifikantní rozdíl (hodnota 1? a méně str.38), hypotézy vycházejí z teoretických zdrojů (str.38), 6 % vysvětlené variance je jistě více než 3 %, ale je ten rozdíl signifikantní? (str. 45), maximální rozdíl pěti? (str. 45).

10. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

11. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

-Jak měřit kulturní a ekonomický kapitál studentů středních škol? Do jaké míry jsou tyto kapitály definovány výchozí rodinou?

-V čem spočívá manifestace kulturního (i ekonomického) kapitálu. Je to opravdu frekvence sportování či počet sportů?

12. *Vyplňuje pouze vedoucí práce*

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář vedoucí/ho práce k výsledku kontroly:

Celkové hodnocení práce:

Práci doporučuji k obhajobě. Vzhledem k ne zcela jasnému vymezení cílů a mírně zmatené formulaci výzkumných otázek a hypotéz, ke způsobu uchopení teoretické části, která připomíná výpisky z četby a analytické části, která má charakter cvičení ze statistiky, navrhuji hodnocení D. Zároveň musím zdůraznit, že si velice cením provedeného výzkumu a vlastně i provedených analýz dat, které jsou nadstandardní.

Datum:

Podpis: